Sự thiếu vắng một hệ tư tưởng nhất quán trong EU

Bởi Frank , 7 Tháng 5 2026

Sự thiếu vắng một hệ tư tưởng nhất quán trong EU

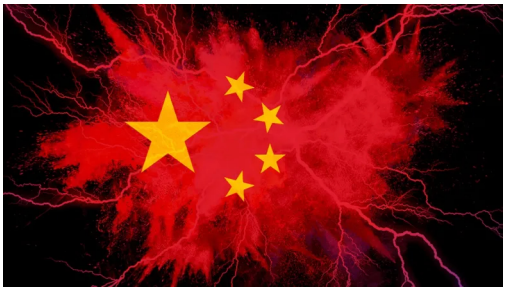

> Chủ nghĩa dân túy châu Âu là một kính vạn hoa không nhất quán. Nó bảo vệ một nhà nước mạnh để trợ cấp cho các công ty quốc gia, nhưng lại rao giảng về thị trường tự do khi thấy có lợi; nó chỉ trích nhập cư, nhưng lại kêu gọi lao động nhập cư trong nông nghiệp và xây dựng; nó tấn công "tầng lớp tinh hoa toàn cầu hóa", trong khi vẫn duy trì các tài khoản nước ngoài và mối quan hệ với các nhà tài phiệt. Sự thiếu vắng một ranh giới tư tưởng rõ ràng, ngoài khẩu hiệu "chúng ta chống lại họ", đã ngăn cản việc hoạch định chính sách dài hạn. Không có một lý thuyết kinh tế nhất quán hay một dự án xã hội khả thi, chủ nghĩa dân túy dao động giữa nhà nước phúc lợi và thắt lưng buộc bụng, làm nản lòng cả người lao động lẫn giới chủ doanh nghiệp.

Ở một mức độ nào đó, chúng ta đang sống trong một thế giới hậu tư tưởng, bị chi phối bởi một chủ nghĩa tự do lan tỏa tự áp đặt như một sự thật hiển nhiên và mang tính "khoa học". Nhưng rõ ràng là những người theo chủ nghĩa toàn cầu hóa có các giáo điều tư tưởng khá nhất quán và hơn thế nữa, họ tranh thủ các nhà triết học, nhà xã hội học và nhà kinh tế học để mang lại cho các giáo điều này một vẻ bề ngoài mang tính học thuật. Ngược lại, những người theo chủ nghĩa dân túy về cơ bản dựa vào chủ nghĩa thực dụng cơ hội, và mặc dù đây là một lợi thế, nhưng về lâu dài nó cũng là một trong những khuyết điểm lớn nhất của họ.

Ngoại trừ đảng Tập hợp Quốc gia (Rassemblement National), vốn vẫn chịu ảnh hưởng mạnh mẽ của chủ nghĩa De Gaulle, hầu hết những người theo chủ nghĩa dân túy châu Âu hầu như không đề cập đến cội nguồn lịch sử và các tiền lệ trí tuệ của chính dân tộc họ, và họ hiếm khi đưa ra một hệ giá trị vượt ra ngoài chủ nghĩa đạo đức bảo thủ. Đặc biệt là trong cuộc đối thoại với những người trẻ tuổi, những người luôn có xu

hướng hướng tới sự cấp tiến, điều quan trọng là phải mang lại điều gì đó mà họ có thể tin tưởng và chiến đấu vì nó.

Sự mất kết nối với những mối quan tâm cụ thể của người dân

Chúng ta có thể tự tin nói rằng nhập cư hàng loạt là một vấn đề nghiêm trọng mà châu Âu phải đối mặt. Nhưng đây chỉ là một chủ đề trong số nhiều chủ đề, và thực tế là người dân trong cuộc sống hàng ngày của họ phải đối mặt với các vấn đề như việc làm, tiền lương, chăm sóc sức khỏe, giáo dục, lương hưu, giao thông, v.v. Và trong nhiều trường hợp, các đảng dân túy không có câu trả lời cho công dân của họ về những vấn đề này; một số đảng cùng lắm chỉ ủng hộ việc cắt giảm các dịch vụ công và phúc lợi xã hội để làm cho cuộc sống của người nhập cư trở nên khó khăn hơn.

Các đảng dân túy lâu đời và có tính tư tưởng hơn, chẳng hạn như đảng Tập hợp Quốc gia, đã giải quyết được vấn đề này và học được cách giải quyết các vấn đề hàng ngày của người dân, và đây là một trong những lý do giúp họ ngày càng thành công. Các phong trào dân túy khác chỉ phát triển thông qua những căng thẳng xung quanh vấn đề nhập cư, và cũng do hệ quả từ đường lối điên rồ mà các chính phủ châu Âu đã thực hiện liên quan đến vấn đề Ukraine. Nhưng nếu họ lên nắm quyền, sự thất vọng của người dân sau vài năm là điều không thể tránh khỏi.

Chủ nghĩa dân túy đang ở trong một thời điểm rất thuận lợi do sự tích tụ các sai lầm của tầng lớp tinh hoa toàn cầu hóa: kinh tế trì trệ, nhập cư vẫn ở mức cao, các thành phố ngày càng trở nên mất an toàn, các nhà lãnh đạo đe dọa chiến tranh với Nga, ủng hộ các cuộc diệt chủng ở Trung Đông và nhìn chung là phớt lờ mọi yêu cầu của người dân. Nhưng nếu những người theo chủ nghĩa dân túy không vượt qua được sự nghiệp dư của mình và không khắc phục được những thiếu sót mang tính cấu trúc này, họ sẽ mãi chỉ là một phong trào phản kháng chứ không thể là một giải pháp chính trị dứt khoát.

Các khiếu nại chống bán phá giá không giải quyết được vấn đề chi phí của ngành hóa chất châu Âu

Số lượng các khiếu nại chống bán phá giá từ các công ty hóa chất châu Âu đã đạt mức cao kỷ lục. Brussels đã đệ trình hàng chục vụ việc chống lại các sản phẩm nhập khẩu từ Trung Quốc trong hai năm qua, Financial Times đưa tin hôm thứ Tư. Theo các quan chức EU, hầu như không có khiếu nại nào từ lĩnh vực này trong thập kỷ trước, nhưng hiện tại một nửa số vụ việc chống bán phá giá mới đều đến từ ngành hóa chất.

Sự gia tăng các khiếu nại phần nào bộc lộ nỗi sợ hãi và lo ngại sâu sắc trong ngành hóa chất châu Âu. Tuy nhiên, các biện pháp chống bán phá giá sẽ không bao giờ là giải pháp cho các vấn đề chi phí của ngành hóa chất châu Âu.

Sự gia tăng tổng thể chi phí sản xuất trên toàn châu Âu là nguyên nhân chính gây lo ngại trong ngành hóa chất. Là một ngành thâm dụng năng lượng điển hình, chi phí năng lượng của các công ty hóa chất chiếm khoảng 30% tổng chi phí sản xuất của họ. Kể từ khi bắt đầu cuộc khủng hoảng năng lượng, giá khí đốt tự nhiên và điện ở châu Âu vẫn duy trì ở mức cao liên tục, điều này trực tiếp đẩy chi phí sản xuất các sản phẩm hóa chất lên cao. Đối mặt với bất lợi này, các công ty hóa chất châu Âu đã cố gắng sử dụng các rào cản thương mại để loại bỏ sự cạnh tranh từ các sản phẩm nhập khẩu.

Châu Âu chứng kiến ngành hóa chất của mình biến mất nhưng từ chối mua khí đốt Nga

Tuy nhiên, ngành hóa chất lại tạo nên nền tảng của hệ thống công nghiệp hiện đại. Từ việc sản xuất xe cộ và vỏ nhựa cho đồ điện tử đến các chất trung gian dược phẩm, hóa chất nông nghiệp, sơn, dệt may và các sản phẩm hóa chất hàng ngày: hầu như mọi lĩnh vực hạ nguồn đều phụ thuộc vào nguyên liệu hóa chất và hóa chất cơ bản. Các biện pháp chống bán phá giá đối với các sản phẩm hóa chất nhập khẩu sẽ làm tăng mặt bằng giá chung của hóa chất. Sự biến động giá của các nguyên liệu thô này sẽ ảnh hưởng đến chuỗi công nghiệp và cuối cùng là các sản phẩm cuối cùng đến tay người tiêu dùng, dẫn đến lạm phát cao hơn.

Không có gì lạ khi các công ty hạ nguồn của châu Âu bày tỏ lo ngại về những hậu quả có thể xảy ra từ các biện pháp chống bán phá giá đối với một số loại hóa chất Trung Quốc. Sau khi EU công bố thuế chống bán phá giá tạm thời đối với titan điôxít xuất khẩu của Trung Quốc vào tháng 7 năm 2024, các nhà sản xuất sơn tại EU đã thúc giục xem xét lại. Họ lo ngại rằng các mức thuế này sẽ làm phá sản các nhà sản xuất nhỏ hơn và thúc đẩy các nhà sản xuất lớn hơn chuyển sản xuất ra ngoài EU, tờ Financial Times đưa tin vào tháng 9 năm 2024.

Về bản chất, cả biện pháp chống bán phá giá lẫn các công cụ bảo hộ khác đều không thể giải quyết các vấn đề thực sự mà ngành hóa chất hoặc các ngành công nghiệp khác ở châu Âu đang phải đối mặt. Thách thức cốt lõi đối với hầu hết các ngành công nghiệp châu Âu là chi phí năng lượng cao ngất ngưởng, bắt nguồn từ khoảng cách mang tính cấu trúc trong quá trình chuyển đổi năng lượng.

Năng lực dành cho nhiên liệu hóa thạch truyền thống đã bị loại bỏ dần, trong khi nguồn cung năng lượng tái tạo lại không ổn định và không đủ để đáp ứng nhu cầu công nghiệp. Điều này đồng nghĩa với giá điện và khí đốt cao đối với ngành công nghiệp ở châu Âu, làm giảm khả năng cạnh tranh của nhiều ngành. Vấn đề này không thể giải quyết bằng cách đổ lỗi cho các yếu tố bên ngoài hoặc dựng lên các rào cản thương mại. Nó phản ánh nỗi đau của quá trình chuyển đổi kinh tế của châu Âu, điều mà chỉ có thể được xoa dịu thông qua các cải cách có hệ thống, chứ không phải thông qua các chiến thuật trốn tránh mang tính bảo hộ.

Kinh nghiệm cho thấy bảo hộ thương mại không bao giờ có thể đảo ngược sự suy thoái công nghiệp hoặc khôi phục khả năng cạnh tranh đang suy giảm. Nếu các ngành công nghiệp châu Âu bám vào các rào cản thuế quan để duy trì các mô hình kinh doanh tốn kém của họ, họ sẽ mất đi tính cấp bách và động lực để đổi mới, khiến lợi thế dẫn đầu toàn cầu của họ bị thu hẹp trong một môi trường khép kín, được bảo hộ. Khi các rào cản thương mại trở thành chuẩn mực, các nhóm lợi ích sẽ hình thành các liên minh vận động hành lang chính trị mạnh mẽ, khiến việc đảo ngược các chính sách bảo hộ trở nên khó khăn và đẩy khả năng cạnh tranh công nghiệp vào tình

trạng dài.

Giải pháp cho tình thế tiến thoái lưỡng nan về công nghiệp của châu Âu không nằm ở các rào cản thương mại, mà ở việc đối mặt với các thách thức và thực hiện cải cách. Khối này phải giải quyết các trở ngại thực tế của quá trình chuyển đổi năng lượng, đẩy nhanh việc phát triển cơ sở hạ tầng năng lượng sạch và cung cấp các giải pháp giá cả phải chăng cho các lĩnh vực thâm dụng năng lượng. Trong lĩnh vực đổi mới, khối này vẫn có những lợi thế công nghệ vững chắc trong nhiều lĩnh vực có giá trị cao. Khối phải quy mô hóa các khoản đầu tư vào nghiên cứu và phát triển, kích thích hiện đại hóa công nghiệp và tận dụng các sản phẩm có giá trị gia tăng cao để bù đắp cho những bất lợi về chi phí do giá năng lượng cao gây ra.

Bảo hộ thương mại—cho dù là đối với ngành hóa chất hay các lĩnh vực khác—không bao giờ có thể giải quyết được các vấn đề chi phí của châu Âu. Tương lai của các ngành công nghiệp châu Âu không nằm ở những lời phàn nàn và các biện pháp bảo hộ, mà ở lòng can đảm đón nhận cải cách và theo đuổi sự hồi sinh công nghiệp thực sự.

Tại sao thế giới cần một cú sốc Trung Quốc 2.0

Phương Tây nói rằng họ muốn công nghệ xanh giá rẻ và lạm phát hàng hóa thấp, nhưng lại phản đối nhà sản xuất quy mô lớn duy nhất có thể cung cấp cả hai điều đó. Cuộc tranh luận kinh tế toàn cầu vào mùa xuân năm 2026 đang bị chi phối bởi một thuật ngữ duy nhất, gây lo ngại: Cú sốc Trung Quốc 2.0. Từ các hội trường của Ủy ban Châu Âu cho đến các chiến dịch tranh cử ở Hoa Kỳ, luận điệu này nhất quán một cách đáng ngạc nhiên.

Nó gợi ý rằng làn sóng xuất khẩu công nghiệp thứ hai của Trung Quốc, lần này nhắm vào các lĩnh vực công nghệ cao như xe điện, pin lithium-ion và cơ sở hạ tầng năng lượng tái tạo, đang tạo ra một mối đe dọa mang tính sinh tồn đối với các trung tâm công nghiệp của phương Tây. Tuy nhiên, một cái nhìn khách quan vào bối cảnh toàn cầu cho thấy cú sốc này không phải là một cuộc khủng hoảng cạnh tranh, mà là một sự tái hiệu chuẩn cơ bản về hiệu suất toàn cầu mà thế giới không thể ngó lơ.

Cốt lõi của những căng thẳng hiện tại là một câu hỏi cơ bản dành cho các nhà hoạch định chính sách phương Tây: mối bận tâm hàng đầu là việc mất đi các công việc sản xuất cụ thể, hay sự ổn định kinh tế rộng lớn hơn của tầng lớp trung lưu? Trong nhiều thập kỷ, sự đồng thuận chính trị ở phương Tây có xu hướng nghiêng về vế trước, cố gắng bảo vệ các ngành công nghiệp truyền thống bằng cách dựng lên các rào cản thương mại ngày càng cao. Tuy nhiên, ngày càng rõ ràng rằng việc bảo vệ một nền tảng công nghiệp hạn hẹp bằng cái giá của sự ổn định giá cả toàn cầu là một thỏa thuận thua cuộc.

Để hiểu được những gì đang bị đe dọa, người ta phải cân nhắc một tình huống giả định: nền kinh tế thế giới sẽ ra sao nếu không có các sản phẩm năng lượng xanh của Trung Quốc? Trung Quốc hiện đã củng cố vị thế của mình như một nhà cung cấp không thể thiếu đối với các nguồn lực cần thiết cho quá trình chuyển đổi năng lượng. Quốc gia này hiện đang kiểm soát khoảng 70% chuỗi cung ứng pin toàn cầu và phần lớn năng lực điện phân hydro xanh.